

Regjeringen Solberg
v/ Nærings,- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

30. april 2020

Innspill fra WWF Verdens Naturfond til regjeringen om Norges vei ut av koronakrisen

WWF Verdens Naturfond viser til invitasjon på Nærings, - og fiskeridepartementets nettsider, der det gis mulighet til å komme med innspill om Norges vei ut av koronakrisen. WWF mener at:

- Utbetalinger fra krisepakken må komme sammen med forpliktende omstillingsavtaler som fører til reduserte klimagassutslipp
- Vi trenger en betydelig satsing på grønn industri, særlig innenfor havvind, grønn skipsfart, hydrogenproduksjon, karbonfangst og lagring, samt en overgangsordning for ansatte i petroleumsindustrien inn i grønne teknologijobber.
- Det bør opprettes egne CO₂-fond som sørger for grønne investeringer i både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor.
- Tiltakene i krisepakken må bidra til utslippskutt og materialgjennbruk.
- Hensynet til natur må ikke ofres for å stimulere til økonomisk vekst.
- Staten bør redusere sin klimarisiko ved å fjerne særfradragene i petroleumsskatteregimet.

Norge står nå midt i koronakrisen, men i de kommende årene så har vi to mye større kriser som må løses, nemlig klima- og naturkrisen. Dersom den globale oppvarmingen og tapet av naturmangfold fortsetter i det samme tempoet som nå, vil det utgjøre en massiv trussel mot naturen og menneskeheten. Vi i WWF oppfordrer regjeringen til å benytte tiltakene i krisepakken til å kutte utslipp og bidra til mer natur, slik at Norge er bedre rustet til å håndtere de neste krisene som inntreffer.

Utbetalinger fra krisepakken må komme sammen med forpliktende omstillingsavtaler som fører til reduserte klimagassutslipp

For å opprettholde aktivitet og holde kriserammede aktører i næringslivet gående vil regjeringen være nødt til å bevilge store summer over statsbudsjettet til både enkeltaktører og sektorer. For å sikre at slike overføringer bidrar til grønn omstilling foreslår vi følgende overordnede prinsipper:

WWF mener regjeringen må:

- Bidra med ekstra overføringer til grønne omstillingstiltak for både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor som en del av krisepakken for å stimulere til grønne investeringer.
- Inngå bindende omstillingsavtaler med bransjer og enkeltaktører som en forutsetning for å motta krisehjelp, hvor det vedtas utslippsmål og tiltaksplaner.

- For ikke-kvotepiktig sektor bør tiltakene utredet i forbindelse med Klimakur 2030 legges til grunn¹.

Det bør satses betydelig på utvikling av grønn teknologi og grønn industri som kan bidra til flere arbeidsplasser og eksportinntekter

De siste to oljeprisfallene understreker hvor sårbar norsk økonomi er med tanke på aktivitetsnivået i oljenæringen. I de kommende årene vil aktiviteten på norsk sokkel avta, ettersom de største ressursene allerede er funnet. Dette er tidspunktet der vi må ta kompetansen og teknologien fra oljebransjen og bruke den til å skaffe oss flere bein å stå på. Satsing på grønn industriutvikling vil ikke bare skape arbeidsplasser og eksportinntekter, men vil også sørge for utvikling av teknologiske løsninger som kan bidra til å løse klimakrisen.

WWF har identifisert følgende næringer der vi mener det ligger et særskilt potensiale for grønn industriutvikling. Nedenfor følger en beskrivelse av de tiltakene vi mener bør prioriteres for at disse skal kunne utvikle seg.

Havvind:

En av næringene som har et stort potensiale for vekst er flytende havvind. Gode vindbetingelser og stor teknologikompetanse i leverandørindustrien er noen av grunnene til at flytende havvind trekkes fram som en industri som Norge bør satse på etter oljen. Det er også gode muligheter til å koble produksjonen fra havvind til annen grønn industriutvikling, som for eksempel hydrogen- og ammoniakkproduksjon.

WWF mener regjeringen bør gjøre følgende for å realisere potensialet innenfor flytende havvind:

- Opprette et auksjonsbasert system for havvind som sørger for at vi når målet om å bygge ut minst 3 GW havvind innen 2030. Auksjonsmodellen bør sørge for å bygge ut flere fullskala havvindprosjekter på minimum 500 MW hver.
- Initiere en leverandøravtale basert på modellen fra UK som sikrer deltakelse for norsk leverandørindustri på opptil 60% av konsesjonen. I tillegg bør staten, næringslivsaktørene og akademia gå sammen om felles finansiering av FoU og gjensidig kunnskapsdeling som kan bidra til kostnadsreduksjon i hele verdikjeden.

Grønn hydrogenproduksjon

Norge er ett av de landene som har best forutsetninger i form av eksisterende industri og ressursgrunnlag og umiddelbar nærhet til Europa. En statlig satsning på grønn hydrogenproduksjon vil gi trippel gevinst i form av både verdiskapning, sysselsetting og utslippskutt.

WWF foreslår at følgende tiltak gjennomføres for å bidra til en satsing på grønn hydrogen:

¹ Se forøvrig WWFs høringsinnspill til Klimakur2030.

- Pilot-H: Det opprettes et eget hydrogenprogram etter modell av Pilot-E som koordinerer og utvider satsninger fra Enova, Forskningsrådet og Innovasjon Norge, som er innrettet mot utvikling og skalering av produksjon, distribusjon og anvendelse av grønn hydrogen i Norge. Programmet bør få en bevilgning på opp til 10 milliarder kroner i løpet av en 3-års periode.

Grønn skipsfart

Bransjeorganisasjonen for internasjonal skipsfart (IMO) har vedtatt et mål om halvering av utslipp innen 2050. Flere bransjeaktører har derfor startet arbeidet med å utvikle neste generasjons løsninger, hvor Norge i dag ligger langt fremme basert bla. på sitt arbeid med utvikling av hybrid-supply skip til offshore-næringen og utvikling av batteridrevne ferger og små marine fartøy.

Regjeringen har i dag vedtatt en handlingsplan for grønn skipsfart, som inkluderer en rekke tiltak for å bygge en verdensledende grønn maritim sektor. Gjennom en umiddelbar implementering og opptrapping av denne vil Norge kunne sysselsette norsk leverandørindustri og gi arbeidsplasser til norske skipsverft, leverandører, forskningsinstitusjoner og gründere i kriserammede områder, samt bidra til eksport av nullutslippsløsninger og utslippskutt.

WWF mener regjeringen bør:

- Innføre en målsetning om at 50% prosent av kystflåten skal være nullutslipp innen 2030.
- Øke bevilgningene til å fremstille lavutslippsfartøy (gjennom Pilot-E og Nullutslippsfondet).
- Prioritere å bygge om og oppgradere eksisterende skip som nå ligger i opplag. Dette vil gi umiddelbar sysselsettingseffekt og utslippskutt.
- Bygge ut lavutslipps infrastruktur på havneanlegg ved hjelp av øremerkede midler gjennom Klimasats.

Karbonfangst- og lagring

I tillegg til å involvere de største oljeselskapene på norsk sokkel, vil utbygging av karbonfangst også involvere store deler av leverandørindustrien, som leverer tjenester og tekniske løsninger. Karbonfangst-prosjekter vil også involvere industriaktører, som Heidelberg Cement og Fortum, hvor det også vil være behov for utbygginger av nye anlegg og infrastruktur, som vil sysselsette tekniske leverandører og lokale entreprenører.

WWF mener regjeringen bør:

- Regjeringen vedtar endelig investeringsbeslutning i de planlagte utbyggingene i Northern Lights prosjektet.
- Investeringsrammen utvides til å inkludere ytterligere karbonfangst-prosjekter i avfallsbransjen og industri, som beskrevet i Klimakur-utredningen.
- Vedta et mål om å øke den naturlige karbonlagringen i norsk natur og landskaper, og lage en tverrdepartemental strategi for å sette målet ut i livet.

Rettferdig omstilling for arbeidere i olje- og gassnæringen

Mange av arbeiderne som jobber med olje,- og gassutvinning eller i leverandørindustrien er opptatt av klimaproblemene og ønsker å bidra til å gjennomføre det grønne skiftet. De fleste av disse arbeiderne er høyt utdannede innenfor teknologiske fag som vil kunne bidra inn i utviklingen av grønn teknologi. I stedet for å åpne for massive permitteringer bør regjeringen nå innføre tiltak som kan flytte denne kompetansen over fra oljenæringen og til grønn industriutvikling.

WWF mener regjeringen bør:

- Opprette flere etter- og videreutdanninger innenfor grønn industriteknologi, som er spesielt målrettet mot arbeidere i oljenæringen og leverandørindustrien.
- Sørge for at ansatte innenfor oljenæringen får muligheten til å ta grønn videreutdanning med full lønn i stedet for å bli permittert.
- Opprette en «grønn trainee-ordning» for personer i oljenæringen som ønsker å jobbe med utslippsreducerende teknologi. Staten dekker lønnskostnadene i to år. Det kan være innenfor egen bedrift som også jobber med fornybar virksomhet, eller i andre grønne industri og teknologibedrifter.

Det bør opprettes egne CO₂-fond som sørger for grønne investeringer i både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor.

For å nå målene i Parisavtalen er det nødvendig med en CO₂- pris på over 2000 kr/tonn innen 2030. WWF mener at en karbonavgift er et viktig virkemiddel for å øke insentivene til å investere i lavutslippsløsninger og dermed på lengre sikt skaffe norsk næringsliv et grønt konkurransefortrinn. Det er derfor synd at Stortinget har besluttet å fjerne CO₂-avgiften for deler av norsk industri i disse krisetider.

WWF mener regjeringen bør:

- Øke CO₂-avgiften for ikke-kvotepliktig sektor til 2000 kr/tonn innen 2030 som foreslått i Klimakur.
- Sørge for at avgiftsinntektene fra ikke-kvotepliktig sektor fordeles mellom norske innbyggere (som karbonavgift til fordeling) og tilbake til næringslivet gjennom sektorinndelte CO₂-fond.
- Innføre en CO₂-avgift for kvotepliktig sektor. Avgiften bør ikke være like høy som for ikke-kvotepliktig sektor, men må ligge høyere enn dagens ETS-pris. Avgiften bør være inntektsnøytral og overføres direkte tilbake til bedriftene i form av grønne omstillingstiltak.

Tiltakene i krisepakken må bidra til utslippskutt og materialgjennbruk

Flere av krisetiltakene vil komme i form av økt satsing på utbygging av infrastruktur, samt økt aktivitet i bygg og anlegg. WWF mener at det er viktig at disse tiltakene bidrar til økt gjenbruk og reduserte utslipp.

WWF mener regjeringen bør:

- Innføre et krav om utslippsfrie byggeplasser og anleggsprosesser for alle nye bygg- og infrastrukturprosjekter.
- Innføre et krav om bruk av utslippsfrie byggematerialer og økt gjenbruksgrad av materialer for alle nye bygg og infrastrukturprosjekter.
- Prioritere infrastruktur som går til jernbane, utslippsfri skipsfart og utslippsfri veitrafikk som for eksempel ladeinfrastruktur. Krisepakker til luftfarten må følges med forpliktende avtaler om utslippsreduksjoner innen 2030.
- Lage en nasjonal strategi og handlingsplan for ressurseffektivitet, som også inkluderer nasjonale mål for forbruksreduksjon, total avfallsreduksjon, og for økt bruk av ombruksløsninger. En slik plan må gi tydelige føringer, rammevilkår og ansvarfordeling for alle aktører involvert.

Hensynet til natur må ikke ofres for å stimulere til økonomisk vekst

I en krisesituasjon der det er behov for å stimulere den økonomiske aktiviteten, øker risikoen for at det tas snarveier som ødelegger og bygger ned norsk natur. Dette gjelder særlig ved bygging av nye infrastrukturprosjekter eller andre prosjekter i byggenæringen. WWF vil på det sterkeste fraråde en slik tilnærming. Arealendringer er den største trusselen mot naturmangfoldet, både i Norge og på verdensbasis. Av artene som er truet i Norge er 75 prosent truet på grunn av arealendringer. Riksrevisjonen [slo i 2007 fast at arealutviklingen ikke er bærekraftig](#). I perioden 1985-2005 økte arealet nedbygd av bygninger med 26 prosent. Det bygges ned stadig mer i områder av stor verdi for biologisk mangfold og store sammenhengende naturområder reduseres.

WWF mener regjeringen må:

- Innføre en ny naturavgift som settes til et nivå tilsvarende kostnaden ved å restaurere like mye natur av samme type som den aktuelle utbyggingen legger beslag på. Naturavgiften går direkte inn i et fond til finansiering av restaurering av natur. Slik restaurering vil skape betydelig virksomhet og samfunnsøkonomisk verdi, og gjennomføres i tråd med en prioriteringsliste og en overordnet plan. En slik nasjonal plan for restaurering av natur må være i tråd med internasjonale forpliktelser, både når det gjelder økosystemer, naturtyper, og trekkveier for eksempelvis villrein.
- Utvide ordningen «Klimasats» til «Miljøsats », der kommunene også kan søke midler til å utvikle kommunedelplaner for naturmangfold, utvikle arealregnskap, kartlegge natur i kommunen, restaurere natur og gjennomføre andre sentrale naturforvaltningstiltak.

Staten bør redusere sin klimarisiko ved å fjerne særfradragene i petroleumsskatteregimet

[WWF har i mange år pekt på at petroleumsskatteregimet ikke er nøytralt](#). I det ordinære petroleumsskatteregimet dekker staten nærmere 88% av investeringskostnadene. Selv om [det nye forslaget](#) fra regjeringen vil redusere statens risiko, så vil fortsatt staten ta over langt over 78 prosent av investeringskostnaden, mens selskapene betaler bare 78 prosent skatt. Denne asymmetrien bidrar til at prosjekter som er ulønnsomme før skatt, blir lønnsomme etter skatt. Med dagens lave oljepris, risikerer man at mange flere nye felt blir ulønnsomme og det er staten

som må ta kostnaden. Særfradragene i petroleumsskatteregimet bør fjernes, slik at staten ikke lenger må ta 88 prosent av risikoen.

WWF mener regjeringen må:

- Stanse tildelingen av nye lisenser på norsk sokkel
- Avvikle leterefusjonsordningen
- Fjerne friinntekten
- Normalisere de raske avskrivningene i den ordinære selskapsskatten og i særskatten, slik at de reflekterer levetiden til oljeplattformene
- Fjerne de høye rentefradragene i særskatten

Vennlig hilsen

Karoline Andaur
Generalsekretær i WWF Verdens Naturfond
kandaur@wwf.no

Guro Lystad
Rådgiver, klima og energi
glystad@wwf.no